ЛИСА И ВЪЛЧО

ВЕДНАЖЪ Лиса била много изгладнъла. Нъколко дена хващала само зребенъ нъкъ нъкой мишка, нъкое малко заспало въ храстнетъ птиче или нъкой сухъ плужекъ, изровенъ изъ прогнилата шуга подъ дърветата.

Минала полунощь. Лиса отишла до близкото село. Било тихо: и хората, и кучетата спали. Тъ се промъкнала въ единъ курникъ и грабнала една кокошка. Съ притулнато отъ радость и страхъ сърце тъ избягала въ единъ гъстакъ, дето не стъкмавъ човѣшки краки и се нъкъ богато...

Но кто че оттамъ миналь Куччо Вълчо и ѝ видѣлъ. И той нъколко дена нищо не кълъ, та биль страшно изгладнѣлъ.

— Ахъ, кучиде, дай ми нѣщо да покална, че на очитѣ ми тъмнѣе отъ гладъ! — извикалъ Вълчо.

— И аз съмъ гладна, Куччо... Ка, вижъ съ сглозгани кости се мъка да се поизхранѣ...

И тя му показала останалитѣ отъ кокошката кости и добавила:

— Завидай, Куччо, вземи ги, ако обичашъ, и яжъ!

— Благодаря ти, кучиде; тия кости не ще не направятъ. Дай ми нѣщо друго, не се пъгерявай съ мене, че тебе ще изкълъ!...

— Какво ще разберешъ, кучче, ако не изедешъ? Аз съмъ гладувала, гладувала, та съмъ изнурена. Ще позаплашешъ съ мене и пакъ ще останешъ гладенъ. Но слушай да те научка на ум. Ей тамъ, край село, пасе поповнитѣ конъ. Той е голѣмъ и плъстъ. Иди, замъкни го въ гората, удави го и цѣла седмица ще кълъ конското цѣлъ...

— Какъ ще го замъкна въ гората? Той ще ми види и ще побѣгна.

— Не може да избѣгна, куччо: той е вързанъ съ важе за единъ кодъ. Отвърни го, зайвай я якото около себе си, да го потегли къмъ гората. Той щъ вари подирь тебе, накадето и да го водишъ.

— Но той е склепъ и не ще ме слуша, Лисо!

— Ахъ, куччо, не се ли досѣщалъ, че вързанъ конъ е послушенъ и че едно слабо дете го води и водо кидето иска? Яко да имамъ твоата сила, Вълчо, отдавна да съмъ изкла тозъ конъ!...

Вълчо се съгласилъ. Отишълъ при конѣ, обикалялъ около му и малко по-малко се приближавалъ къмъ него. Конѣтъ го помислилъ за кучче и не се подплашилъ.

Вълчо стигналъ до въмето, отвързалъ го и го завилъ добре около себе си. Когато почналъ да го тегли, конѣтъ подушилъ вълка, прьхналъ силно, изплашилъ се и кухналъ да бѣга къмъ селото, като повлѣкъ и вълка подирь себе си.

— Кучиде, помогни ми!... увиранъ — изревалъ страшно вълкъ...

— Не бой се, кучче! Опри си чракатъ о земята и тегли конѣ къмъ гората!

Не могалъ — изпъшкалъ вълкъ и заподскачалъ като топка подирь бѣгащия конѣ.

Конѣтъ почналъ съ все силна, гладната на Вълча се удрѣла по камънитѣ и, да-като стигнали до поповия дворъ, вълкъ умрѣлъ.

Баба Меда беше наблизу въ гората. Тъ чула разговора на Вълча и Лиса и видѣла, що станало. Отишла при Лиса и рекла:

— Лисо, защо даде такъвъ умъ на своѝ кучъ? Това не е честно... А Лиса и отговорила:

— Тя на умъ ли можала да учи глупушта и разбойницитѣ? Вълчо бѣшле гладенъ и искаше да ме изяде. И аз съ гостихъ така добре, та нимога вече нѣма да ограбѝе...

Ив. Н. Пенов

ДЪДО ДИЧОВАТА ЗАДРУГА

ЯКО ви се случи пъть на кѫде село Щъркоецъ, то яне само попитайте за кѫщата на дѣдо Диковата задруга. Ний по-добре ли е и не питайте, защото сами ще з познаете. Та и защо ще питате, да ви се изкѫне всѣки въ очи и да рече: те, и това било човѣкъ, пъкъ още не знае задругата на дѣдо Диче!

Щомъ наближите кѫщи селото, ти ще се спустнѣшъ изъ бакренчата, ще отминешъ дѫмата на дѣдо Цено, ще скривишъ на дѣдо орбушка и ще спрешъ до чешмата съ трите чучура Щъркоецъ — не бѫшъ, и царѣ да си, пакъ при тая чешма ще спрешъ. Яко си жаденъ, напий се; вода като съзъ, кой кото пиешъ,повече те ще се. Отъ чешмата право по кѫщата на дѣдо Щъркоецъ. Сега като плазнѣшъ у село, гледай кѫде има най-високо дърво и тамъ се спри. Високото дърво—единъ голѣмъ ясенъ — е тому до портата въ двора на дѣдо Диченъ. *

Яко си се наканилъ за у дѣдо Диченъ на гости, ще те срещнатъ, като че си старъ сватъ, готовъ да ти дадатъ да кости.

Какводто и да разказвамъ, все е нищо! Та може ли да се разкѫне? Кѫщата у дѣдо Диченъ захваща съ сѫнака, бѫдещъ, съ обѫдъ, съ свинчарника, съ мазнѫка, съ обѫдъ. Освенъ това имать земя отъ 1500—1600 декара нивя, ливади, две хилядни чукана лозя, две воденици — единъ съ тъ, и другата съ тъ чакъмъ. Нѣма ли да назвамъ не е, да решишъ инвоина, а дѣдо чифликъ. Я пъкъ добичица, да имъ съ жени, — да гледаѝъ да се нагледашъ. Четирисетъ чифта волове, ама волове виказвамъ. Тридесетъ-четиридесетъ телци, 400—500 овци и кози, 150 свини, 40—50 кошера пчели, пъкъ кошници, мисирки, гъски и патици бѫдещъ нѣмать.

И всичко у дѣдо Диченъ е пълно, а пъкъ вредни, па весели, па всѣка тина на работа, да те и мило и радостно е, гледайки ги.

Ама па челядь що е Господь наспорилъ? Четирадесетъ и осемъ души глави у кѫщи. Тридесетъ момчета и осемнадесетъ женски. А пъкъ дѣца — момчета, момчета, момчета.

Дѣдо Диче е глава на задругата, па още преди три години бѫще на осемдесетъ години. Баба Стана — жена мѫ, по-горе-долу е на осемдесетъ. Брать, бѫще второ годо у него въ кѫщи и глава на женската челядь. Чичо Тасо, пръвъ синъ на дѣдо Диче, е третиѝ у задругата.

Дѣдо Диче е, колкото и да е, старъ у кѫщи, дама за всичко се допитва да баба Стана, па и съ чичо Тасо. Не е, да речешъ, че той не знае, или не може, ама по-горе рекъ: Па и по-горе е, — не, да не мѫзла отъ единъ, а три е по-харно отъ два!...

И така за всичко, за всичко, какводто да трѣбва да се допитатъ, то трѣбва тъ да се допитатъ, па какводто тъ рекатъ, това е перо-какводто тъ отсѣкатъ, това е отсѣчено.

Сѫда ли се на софрата, най-напредъ ще сѫдне дѣдо Диче, после — нѣто отдѣсно ще седне баба Стана, па чакъ следъ нея ще седне отъ лѣво чичо Тасо. Като седнатъ тримата, тогава ще настанатъ другитѣ — все по редъ, по години.

Ама па и редъ ли имаше у дѣдо Диченъ! Яко е работата мѫжка, мѫжетѣ ще ги вдерне чичо Тасо, па и по-женска, женитѣ ще ги нареди стрина Пѣрва.

Пъкъ сорди ли имъ работата, спори! Яко е за оране — у дѣдо Диченъ е най-добро орано. Яко е за жнение — у дѣдо Диченъ е най-рано пожнато. Така е за поставъ и за вѫрнитба, така е за кошѫба, така е за всичко. Па, голѣма инсоирнъ е! Ако е за сѫдъ, всичко — що трѣбва. И пулугове, и бранѝ, и ковла, и лопати и търкоцени, и коси, и сърпове, и всичко имать. Ако е нужда, да дадатъ у комшитѣ, Йонъ, дѣдо Диченъ давать на заемъ, ама не взематъ! —

У Дѣдо Диченъ задруга всѣко едно на друго блага дума шъ кажа, едно друго уважава. Ялда не е, по-горе дума не ще, пъкъ пъ минава, едно друго у всичко отвѣтвава, едно за друго мре. Пъкъ весели, весели, Боже, сполай ти, да ни пъ. Ако е за женкитѣ, пъкъ малко — хемъ работи, хемъ пѣе. Ако ли е мѫжко, а то хемъ оре, или жъне, или въръзве, или коси, хемъ подсвирва. А всѣко отъ тѣхъ, що ходатъ съ свидетѣ, бесѣкавалъ не похожда ни до прага... Па и що се кавалджии, деле пъкъ Йонъ!... Като го надуе, не да решешъ че свири, ама като че ще те продума!

Па и така, да речешъ, за отъкъ честь, право да ви кажа като дѣдовата Диченъ за друго е нѣма друго. Ни дѣдо Диченъ, ни баба Стана, ни дѣдо Диче не е посрамило. Сполай за Бога.

Сѫбиране: Стоян Тъкачев, ученик III кл. въ Царевишкото сѫдебно прогимназия, с. Царевец, Софийско.

НАШАТА РОДИНА

(Съобщавать малкитѣ читатели на „Поточе")

Градъ Провадия. Градъ Провадия се намира въ едно живописно дефиле, между два хълма, продължение отъ Стара планина. Изтокчитѣ хълмъ е залесенъ съ борови дървета, якщи и др. Между зеленчатата се земя кнадинъ сладъ „Градъ". Къ западнѣ и прошарѣнъ съ хубави американски лоза.

Нѣкога Провадия е билъ дъно на море. Но когато прокопали Босфора, водата се дръпнала въ Черно море. На мѣстото на водата, израснала зелена буйна трева. Близо до нашия градъ имало единъ доста голѣмъ градъ — Марцианополисъ. Отъ тамъ овчарятѣ идвали въ сегашното селенце Провадия да си пасатъ овцетѣ, па почнали да си правятъ кѫщи, дюкяни и така полека, лека биль заселенъ градъ Провадия. Отъ тогава се оставатъ две алани на западнитѣ хълмъ, на който, въ него время, лодкаритѣ спирали своитѣ лодки и гемии.

Презъ срѣдата на градъ минава централна желѣзница, която води отъ София за Варна. Почти уединенъ съ хубавата малката Провадийска рѣка. Градъ Провадия има две основни училища, една прогимназия и една мъжка гимназия. Има и пуроснѫсновно и женско училище и едно еврейско. Между рѣкатъ и желѣзницата се намира знаменито съ мотора на електрическата инсталация, които осѣтяхма Сѣверна рѣка. Въ срѣдата на града е изградена голѣмата църква — „Богоявление." Въ срѣда има още и градска градина. Срещу нея се построятъ „Ярмъ", мирновото сѫдилище, народната банка, общината и др. Имаме две гари, едината е на северния краѝ, тя се казва гара Провадия, а другата е на южнитѣ краѝ, тя се казва — Добрина. На западнѣнъ хълмъ се намира Провадийската Държавна болница. Въ края на града има и женска дерфиница, идатъ се хора на лѣчение отъ и отъ страна разнитѣ платове. Градъ Провадия е малъкъ градецъ, но е хубавъ и красивъ. Населението на града е около 5000 души.

На северъ, на два—три километра, се издига голѣмото гнѣтаино земедѣлско училище. Близо до него се намира Държавнитѣ разсадникъ, отъ който се произвеждатъ позвнитѣ пречки и овощни дръвчета.

Въ югозападната посока, до самата же лѣзопътна линия, се намира прочутитѣ солени извори съ соловарната фабрика. Сега насоко отпрѣдъ е пъкъ кавакъ-сол, който понася съ машини да я разработатъ.

Сѫбиране: Попова Гиновска Рѣдичкова, уч. отъ II кл., Провадия.

Нашето село. Нашето село Църкова е разположено въ една равнина, отъ всѣка страна съ гъ рѣдове и ниски. Горе надъ селото е една хубава гора. Прѣзъ проплѣкта тъ е препълнена съ птички. Долу покрай дъ-ритѣ на дървѣтата, растатъ хубави и миризливи цвѣтчета. Презъ срѣдата на селото тече бистра Струма и отправя водитѣ си долу къмъ село Мошино и село Перниник. Желѣзницата, която съединява София и Кюстендилъ минава презъ нашето село. Въ селото има училище до трети класъ. Презъ него минава и шосето, което съвръзва селото съ София и Кюстендилъ, и сѫщо имаме и шосе до Дупница. Има и околийска амбулатория, а сѫщо и ветеринаренъ околийски дѣкаръ и клонъ отъ Земледѣлската банка. Има и 2 кръчми за вѣлни и воденици, които се използуватъ сѫщата на водата. То си има и свои общини и тъ е въ самото село. Построени сѫ хубави кѫщи, общо-взетъ повече отъ 260. Почти всичкитѣ жители сѫ грамотни. Особено въ Жиновата нахра всичкитѣ младежи сѫ свръшили осми клас. Въ селото имаме 6 кръчми, 4 кафенета, 4 бакалници, 3 магазини, 2 ковачници, 5 шивачници, бодуки и др.

Сѫбиране: Стоян Тъкачев, ученик III кл. въ Царевишкото сѫдебно прогимназия, с. Царевец, Софийско.

Ив. Н. Пенов

въ нищо. До сега нищо отъ Дичовци не е открадано, нито нѣкой се е напивалъ и нито нѣкому зло е сторилъ. Всичкитѣ сѫ честни, послушни, кото си е редъ, право — криво можа да сеи, ама не бива криво да говори...

Михаилъ Георгиевъ